

միանգամայն հոգալ պ. Թուրեանի ճամբու ծախքը, զինք էջմիածին ղրկելու և տեղւոյդ ճօխ գրադարանին միջոցաւ իր երկասիրութիւնը ընդարձակելու և աւելի ճօխ ու վաւերական ընելու զայն: Հաւանաբար այս տողերը տպուած պահուն պ. Թուրեան արդէն հասած կլինի էջմիածին և ձեռնարկած իր գործին: Այս տողերով Ամերիկայի հայութեան յարգանքը և գնահատումը կը յայտնենք իր այդ արժանաւոր զաւակին կրթական մեծ յաջողութեան համար և կ'աւելացնենք թէ, մեր դաղութը գերազանցապէս պէտք ունի այդ ոգիով և մէթօդով իւր իսկ ծոցին մէջ պատրաստուած ուսանողներու ապագայ արդիւնալից եկեղեցական գործունէութեան:

ԲՕՍՏՕՆ

Կ. Յ. Դաւիթեան.

Տ Ա Ճ Կ Ա Հ Ա Յ Ք

Պօլսոյ քերթերում կարդում եմք.—

Շնորհուած է Նիքոսարի աղգային դպրոցի վերաշինութեան և մի յարկ աւելացնելու կայսերական բարեհաճ իրադէն: Շէնքը պէտք է բաւականացնի 400 աշակերտի:

Ստացուած է Պիլէճիկի նորընտիր առաջնորդական Փոխանորդ Թաթուլ վարդապետ Դուրեանի հաստատութեան հրամանագիրը:

Երուսաղէմի վանուց նախորդ ելեմտից տեսուչ Տ. Ղևոնդ վարդապետ Մադսուտեանը իր գրպանի-սեփեակ անուանած և օթէլներու շինութեանց հաշիւներու տեղեկագիրը Հաշուեքննիչ Մասնախումբը վաղուան նիստի մէջ պէտք է քննի սոյն մատուցեալ շինութեան մանրամասն հաշիւները և թեր ու դէմ:

պիտի բերէ Երուսաղէմէն յունիսի 8-ի թուով զրկուած ընդարձակ տեղեկագրի հետ, որի մէջ քսան երեք գլուխներով ամեն ինչ պարզուած և լուսաբանուած է, դոհացումն տալով վարչութեան կողմանէ եղած ծանուցեալ իննը հարցումներուն:

Նիկոմիդիոյ վիճակի Ալյվէի Միջագիւղի եկեղեցու կողոպտման պատճառաւ Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Ստեփաննոս արքեպիսկոպոսը անձամբ քննութիւն կատարելով, գիւղացիներին հրաւիրել է եկեղեցի և բոլորին երդուեցրել Աւետարանի վրայ: Բանտարկուած երկու քահանաներից մինին ազատ արձակել է, իսկ տէր Օհան քահանան հարցաքննութեան է ենթարկուել:

Ռուսնուգից խեղկատակ պատկազրութեան մի լուր են հաղորդում:—

Առաջնակարգ վաճառատան մի պաշտօնեայ Մելքոն Յ. Կարկանեան սիրահարում է ռումանացի Էլիզա անուն գեղեցիկ և հարուստ օրիորդի վրայ: Էլիզան պայման է դնում, որ օրինաւոր կերպով ամուսնանան, հակառակ դէպքում արձակման թուղթ է պահանջում: Մելքոն դիմում է տեղւոյն աւագերէց Կարապետ քահանայի, վերցնում է նրա փակեղն ու փխնոնք, հազցնում է այն փառաւոր մօրուքով օժտուած Յակոբ անունով մի բանջարավաճառ և որպէս քահանայ կը տանի հարսնետուն: Պակը կը կատարուի, ներկայ եղողները կը շնորհաւորեն նորապսակ զոյգը, բանջարավաճառ քահանան տալիս է իւր օրհնութիւնը: Սակայն տիկին Կարկանեան ըմբռնելով իրողութիւնը, գտտարան կը գիմէ՝ մեղադրելով իւր ամուսնուն և նրա խորհրդակիցներին այդպիսի կեղծիքի մէջ: Տէր Կարապետ քահանան, Մելքոն և Էլիզա մօտերս պէտք է ներկայանան դատարան: Էլիզայի զայրոյթի շարժառիթն այն է՝ թէ ինչպէս եկեղեցական օրէնքները խաղալիք կը դառնան և ինքը կը համբուրէ բանջարավաճառի բիրտ ձեռքը:

Իզմիրից յուլիսի 11-ի թուով գրում են.—

Երէկ կիւրակէ կէս օրին յետոյ Գարաթաշի եկեղեցու մէջ՞ տեղի ունեցաւ նոյն արուարձանի վարժարանի տարեկան հանդէսը վայելուչ շքեղութեամբ: Տաճարն ամբողջովին լեցուած էր ծնողներու և կրթասէրներու երկսեռ ստուար բազմու-

Թեամբ: Հանգէոր սկսուեց 4 1/2-ին նախագահութեամբ տէր Եղիշէ Եպիսկոպոս Դուբեանի՝ իր շուրջն ունենալով Խաչերեան վարդապետին, տեղւոյն քահանային և ուսումնական խորհրդի անդամներին: Բացման երգից յետոյ սկսուեց աշակերտների դասախօսութիւններն ու ոտանաւորների արտադրանքութիւնը, որոնք հաճելի տպաւորութիւն թողին և ջերմապէս ծափահարուեցան: Վարժուհու խօսած բանախօսութիւնից յետոյ նախագահ սրբազանի գեղեցիկ բանախօսութիւնն ու «պահպանիչ» վերջապէտ եղան այս պարզ, սակայն սիրուն հանդիսին: Ներկայ եղողները ջերմապէս շնորհաւորեցին հաստատութեան աշխատաւորները, ոյք այնքան աշխուժով և համախրանքով փարած են այս կրթական գործին:

Երուսաղէմի հաշուեքննիչ յանձնաժողովն այսօր գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ ատենապետութեամբ Խորեան Գրիգոր Էփօ-ի, և հրաւիրելով տէր Աւոնդ վարդապետը, զանազան հարցումներ քրաւ և տուած քացատրութիւնները լսեց: Աւոնդ վարդապետ ուղեց իմանալ, թէ իբրեւ ամբաստանեալ կը հրաւիրուի: Պատասխանուեցաւ թէ յանձնաժողովը լսի քննութեան համար է և ոչ որի չի ամբաստանում:

Երուսաղէմից պատրիարքը գրել է Պօլիս, որ վանքի հաշիւների քննութեան առթիւ եթէ լուսաբանութեան կարօտ կէտեր գտնուին, հարկաւոր է լսել Աւոնդ վարդապետի քացատրութիւնները: Եթէ պէտք լինին պատրաստ է նաև երկու վարդապետ զրկել Պօլիս իրենց գիտողութիւնները բերանացի հաղորդելու:

Տ. Աւոնդ վարդապետ երէկ իրիկուն Յանձնաժողովի նիստից յետոյ տեսակցութիւն ունեցաւ Պատրիարք հօր հետ: Կը լսենք թէ այս տեսակցութեան մէջ ու Պատրիարքը միանգամ ևս շեշտել է՝ թէ ինքը և Կեղերոսական Վարչութիւնը ամենևին չեն ուղում, որ ազգը նորից հրաւիրուի Երուսաղէմի վանքի պարտիքը գոցելու մամար հազարաւոր լիրաներ վճարելու: Այս նկատումն ուրիշ բոլոր նկատումներից գեր ի վերէ: Ուստի Աւոնդ վարդապետից պիտի պահանջուի ճշտել, թէ որչափ է վանքի պարտքը և պարզել, թէ ինչպէս է գոյացել այն և միջոց ցոյց տալ, թէ ինչպէս գոցել այդ պարտքը առանց ազգի վրայ մի նոր բեռ դնելու: Ապա թէ ոչ, և Պօլսոյ Պատրիարքարանը

քնաւ յիստիադ շուսնի Երուսաղէմի Պատրիարքարանի ներքին գործերին խառնուելու:

Պաւստների մէջ կատարուած նոր մարդահամարից երևացել է, որ Եդեսիոյ մէջ բաւական թուով աղքատներն արձանագրուած են օտարազաւանների տոմարի մէջ, թէ և հայ եկեղեցին կը հայթայթէ իրենց հոգևոր մատակարարութիւնը: Այսպիսիները եղած յորդորներու վրայ նորից արձանագրուել են Հայ եկեղեցու տոմարին մէջ:

Արեւելիում կարգում ենք. կըսուի թէ դպրեվանքին այս տարուան նորընծաներէն տ. Շաւարշ և տ. Շահէ արեղաները Եւրոպա պիտի ղրկուին իրենց աստուածաբանական հմտութիւնը կատարելագործելու համար աստուածաբանական համալսարանի մը մէջ:

Ռուսնուզի հարուստ վաճառականներից պ. Սարգիս Պոյումճեան, իր սեպհական հողի վրայ, որ 300 ոսկի արժէ, սկսել է շինել տալ օրիորդաց վարժարան, որի ցածի յարկը արդէն աւարտած է, իսկ ամբողջութիւնը պատրաստ պէտք է լինի առաջիկայ ուսումնական տարուայ սկզբին: Շէնքի համար մօտ 500 ոսկի պէտք է ծախսուի:

Հանգուցեալ դօքտոր Խորասանճեանը իւր կենդանութեան ժամանակ իրաւագ յայտնած էր զեղատան համար յատուկ շէնք շինել: Այժմս Խորասանճեանի որդին ու ընտանիքը յատուկ զեղարանի շինութեան համար յատկացրել են հինգ հարիւր քսան և հինգ ոսկի:

Մշոյ ու Կարապետի վանքը, որուն վերանորոգութեան պէտքը բաւական տարիներէ ի վեր Պատրիարքարանի ուշադրութեան առարկայ եղած էր, այս անգամ գործնական ձև մը պիտի ստանայ և Պատրիարքարանը գաւառական եկեղեցիներու յատկացեալ դրամէն գումար մը յատկացնելով, պիտի նորոգել

տայ այդ վանքը՝ որուն միաբանութիւնը այս իմաստով շատ անգամ դիմումներ քրաժ է արդէն պատրիարքարան:

Երուսաղէմէ կ'գրեն մեզ.—Տ. Յարութիւն Ա. Պատրիարքը՝ յուլիս 20 թուակիր հեռագրով հարկ համարած էր հրաժարեցնել Տ. Գէորգ եպս. Երէցեանը Պօլսոյ Պատր. Փոխանորդութեան պաշտօնէն: Յուլիս 23ին պաշտօնագիր մ'ուղղեց շեշտելով իր հրաժարեցուցման էական պատճառները, և միանգամայն յայտնելով թէ «մինչև ցարդ համբերեցի հայրական ներողամտութեամբ այն ամեն արարքներուդ դէմ, զորս թէ՛ նկատմամբ մեր անձին և թէ՛ նկատմամբ միաբանական ուխտիս ի գործ դրիք վերջին 3—4 տարիներու մէջ ծանօթ հաշուական խնդրոյն առթիւ»: Այս պաշտօնագրով միանգամայն կ'զեկուցանէ Տ. Գէորգ եպս. Երէցեանին՝ թէ «իւրև Պատրիարք Հայոց Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց Աթոռոյն, կ'ծանուցանեմ, որ անմիջապէս փութաք մեր փոխանորդարանի բոլոր գործերը, եէտի գուէի, Եալովայի ագարակաց և այլ աթոռապատկան վադֆնէրու հաշիւներն ու գոյքերն անմիջապէս յանձնել Արժ. Տ. Արիտտակէս վարդապետ Խաչատուրեանի»: Եւ կ'վերջացնէ իր պաշտօնագիրը սա՛ քացայայտ խօսքերով.

«Պէտք է գիտնաք, որ այս կերպով միայն կրնայ հազիւ մինչև աստիճան մը թեթեւալ ձեր պատասխանատուութիւնը»: Հրաժարեցուցեալ Պատր. Փոխանորդին պաշտօնանկութեան համար արդարութեան գործոց Բարձր. Նախարարին և Տ. Մաղաքիա Ա. Պատրիարքին ալ հեռագրաւ հաղորդեց իրողութիւնը: Ինչպէս որ այսօր ալ՝ ի Պատրիարքարան պաշտօնագիր մ'ուղղեց Տ. Յարութիւն Ա. Պատրիարքը, ներփակելով Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեանին հասցէին ուղղած յանդիմանագրին պատճէնը:

Այս տարի ամենեւին դանձանակի արդիւնք չէր նշանակուած Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեանի ամսատեարակներուն մէջ, մինչդեռ փութկոտութիւն կ'ունենայ ծախուց մէջ նշանակելու Համբարձման տօնին առթիւ Ազգ. Հիւանդանոցի տուած 2 Օսմ. ոսկւոյ նուէրը, հոգ չէ թէ Պօլսոյ լրագիրը, ի պաշտօնէ հռչակեցին զայն՝ Տ. Գէորգ եպսկ. Երէցեանի իբր անձնական մի նուէրը:

Աղգ. Պատրիարքարանէ լուր կ'տրուի մեզ՝ թէ Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Եպսկ. Երէցեան Երուսաղէմ հրաւիրուած չէ, այլ պարզապէս պաշտօնանկ եղած է, և այս անօրինութիւնն ի պաշտօնէ հաղորդուած է Երուսաղէմէն Դատական նախարարութեան:

Տ. Գէորգ Եպսկ. Երէցեան երկու բողոքագիրներ ղրկած է մին Երուսաղէմի Ա. Պատրիարքին՝ իբրեւ նախագահի միաբանական ժողովոյ, և միւսը՝ Ա. Պատրիարք Զօր՝ իբրեւ նախագահի Աղգ. Կեդր. Վարչութեան, բացատրութիւն պահանջելով այն հարկեցողիչ պատճառներուն համար, որոնց վրայ հիմնուած է իր պաշտօնէն դադարման անօրինութիւնը:

Երուսաղէմի Ա. Պատրիարքն հեռագրաւ ծանուցած է Ա. Պատրիարք Զօր, թէ Ժառանգաւորաց վարժարանի տեսուչ կարգուած է Տ. Դանիէլ Ծ. վարդ. Յակոբեան, ինչպէս երէկ դրեցինք, Ժառանգաւորաց վարժարանի Տեսուչ Տ. Նիկիէ Ծ. վարդ. Զիլինկիրեան Երուսաղէմի Պօլսոյ Պատր. Փոխանորդի պաշտօնին կոչուած է:

ՎԱՆԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Տեղւոյս նորահաստատ Կեդրոնականը վերջերս յաջողեցաւ արհեստանոց մըն ալ կցել իր կրթական գործին, ուր նոյն դպրոցի աշակերտները ուսման հետ պիտի սորվին նաև արհեստը, որ առ այժմ՝ կը բաղկանայ միայն կերպասագործութենէ եւ բոստանային թելերով: Այս արհեստանոցին համար յատկացուած է նոյն դպրոցի վարի յարկը, ընդ վաւարտութեամբ և վերին հսկողութեամբ մասնադէտ Աւետիս Էֆ. Կաթողիկոսեանի, որ մեր արհեստաւորաց մէջ ընածին տաղանդ մըն է իր հնարագիտական ընդունակութեամբ, այնպէս որ՝ նոյնիսկ պարսկական ցփսի գործելու ալ ձեռնարկած ըլլալով, վերջերս անոր համեմատ Եւրոպական գործիք մըն ալ բերել տուաւ, ինչպէս որ ամենայն ճարտարութեամբ և յաջողութեամբ կրնայ գործել ամենէն կնճռոտ կերպասներ իրենց նագոններով, և այս ամենը բոլորովին ինքնադարգացման ուժով ձեռք բերած ըլլալով՝ առանց վարպետի օգնութեան: Այս արհեստանոցին համար առայժմ